

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

"1915"

Személy

Szerző:

Cím: A város tervezésének vége

Forrás: Népszava

Bp.

(Hely)

1915 XII. 7.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A város tervezésének az uzsora vége.

Már drágább a tej! — A milimáris asszonyok garázdálkodása.

A városi zöldség.

Hiába minden: ugylátszik, itt Budapesten mégis csak az élélmiszerezés a legnagyobb hatalom.

Itt van például

a tej.

A tej kérdésében már hónapok óta tanácskoznak és tervezgetnek. Hol így, hol még úgy határoznak. Most nemrég kisütötték, hogy azért nincs tej, mert alacsony az ára. Tehát föl kell emelni az árát, akkor lesz tej. Hogy miért lesz akkor több tej, ezt egyelőre senki sem tudja megmondani, de mondják. Legbuzgóbban persze a tejzorsók állítják ezt, elsősorban és főként azért, hogy nyélbeüthessék a tej újabb megdrágítására irányuló tervüket. Az erre vonatkozó tárgyalások tudvalevően már folynak a városházán. És egészen biztos, hogy a tejzorsók elérik a céljukat, drágább lesz a tej, amire a tejzorsók módfelett ügyes rávaszkodással már hónapok óta törekedtek. Ugyszólván az orránál fogva vezették a várost. Mindaz, ami eddig a tejhiány körül lejátszódott, a tejzorsók műve volt. Kétségtelen ugyan, hogy a szállítás körül nagy

bajok voltak és vannak, a korlátozott vasúti forgalom akadályokat gördít a tejszállítás lebonyolítása és fokozása elé, de éppen a tejzorsók legújabb árdrágító akciója és ennek a részükről való indokolása mutatja a legvilágosabban, hogy a tejzorsók a legkíméletlenebbül kihasználják a szállítás nehézségeit, sőt mesterségesen fokozták ezeket a nehézségeket, erőszakosan meggátolták a fővárosnak szánt tejmenyiség behozatalát, lefoglalták sok helyütt a tejet, vaját csinalták belőle, csak hogy fokozzák a tej után való szükségletet és így előkészítsék az újabb áremelést.

És céljukat elérték. Ma már tárgyalnak is velük a fogyasztók újabb megsarcolása érdekében. És van valaki, aki olyan naiv volna és azt hinné, hogy még sem tudják majd rávenni a város urait arra, hogy megdrágítsák a tejet? Hiszen a kormányt is befogták a szekerükbe, a belügyminiszter is ráírt a minap a fővárosra a tejzorsók érdekében, ő is úgy véli a tejmizéria megoldását dülőre vinni, ha fölemelik az árát.

A kormány és a tejzorsók tehát egyetértenek. A város sem fog ellenkezni. Már azért sem, mert a tejzorsók igen melegen védői vannak a közéleti bizottságban. De meg azért sem, mert a városházán borzasztóan utálják már a tejkérdést — végre is a polgármester uraknak, a város egyéb főembereinek és a közéleti bizottság tagjainak nem volt eddig tejben sem hiányuk — annyira utálják, hogy szeretnék

már lerázni a dolgot és valószínűen úgy vélekednek, hogy ez most sikerül majd. Ha tudniillik — vélekednek ők — drágább lesz a tej, akkor a szegény emberek egyszerűen nem tudják majd megvenni. Nem lesz tehát már tejben hiány, csak a rávaló hiányzik majd a szegény embereknél. Azt meg senki sem követelheti a várostól, hogy ingyen adjon tejet a szegény családoknak. A tejkérdés tehát meg lesz oldva — a tejzorsók érdekei szerint.

Csak hogy a tejzorsók nagyon fürge üzletemberek. Sőt nemcsak fürgek, hanem türelmetlenek is. Mert azalatt, míg társaik vagy megbízottaik odafönt a városházán tárgyalnak, ők már izelítőül pár fillérrel fölemelték a tej árát. Nem tudják megvárni a tárgyalások befejezését és az árfölemelés hivatalos publikálását. Végre is, egy-kettőre reánk köszönt a karácsony. Tudnivaló, hogy ilyenkor emelkedik a tejfogyasztás. Nehogy tehát a városházán tárgyalók elfecséreljék az időt, a tejnagykereskedők ezzel a rögtönzött áremeléssel valószínűen figyelmeztetni akarják társaikat, siessetek, siessetek, közeledik a karácsony, merénylet volna a zsebünk ellen, ha még akkor is a régi áron adnók a tejet.

Egészen bizonyos, hogy a legtöbb tejnagykereskedő már fölemelte a tej árát. Ha a kiskereskedők ezt nem vallják be, ez csak azért van, mert egyrészt félnek a nagykereskedőtől, másrészt segítenek magukon. Az igazolványosok persze a megállapított áron

kapják a tejet, azoknak ellenben, akik igazolvány nélkül akarnak tejet, bizvást többet kell fizetniök. A följelentésre csak nagyon kevesen szánják rá magukat, mert mindenki fél, hogy azután nem kap tejet. Az ettől való félelemből a közönség eltűri a legszemermetlenebb zsarolást.

Ezek közé a türelmetlen tejnagykereskedők közé tartozik például Barta Izidor is, akinek a Madách-utca 15. számú házában van a telepe. A tej árát tudvalevően így állapították meg: a nagykereskedelemben 36 fillér, a kiskereskedelemben 40 fillér, üvegben 44 fillér. De akárhogy adják a tejet, üvegben vagy kannából, annak egyforma az ára: 44 fillér. Ezen ma már senki sem ütökzik meg. A fönti ármegállapítás tehát azt jelenti, hogy a kiskereskedő 36 vagy 40 fillérért kapja és 44 fillérért eladja a tejet. Csakhogy az a kiskereskedő, akinek Barta Izidor szállítja a tejet, 44 fillérért kénytelen fizetni és ugyanannyiért — ha nem akar hamisítani vagy esetleg büntetés alá kerülni — eladni. Az a kereskedő, aki nekem ezeket elmondta, kijelentette, hogy ő a tejnél egyetlen fillért sem keres, mert ő nem mer a vásárlótól többet kérni a megállapított árnál, ha pedig nem fizet a tejnagykereskedőnek 44 fillért — 36 helyett — akkor nem kap tejet és elvesziti vevőit. Egy Mátyás-téri tej-kiskereskedő megszüntette a tejeladást, mert nem hajlandó a nagykereskedőnek — ez esetben egy csepeli uradalomról van szó — többet fizetni a rendes árnál. Több helyen pedig azzal vigasztalódnak a kiskereskedők, hogy úgy sem tart már soká, ha fölemelik a tej árát, nem kell már ráfizetniök és akkor talán nem lesznek egyes tejnagykereskedők zsarolásainak sem kiszolgáltattva. Most azonban még hallgatniok kell, inkább kevesebb vagy semmi haszon nélkül dolgoznak egyideig, majd behozzák, amit veszítenek, de ha szembeszállnának a tejnagykereskedőkkel, ők huzzák a rövidebbet.

Külön lapra tartozik az ugynevezett

milimáris asszonyok

garázdálkodása. Ezek minden ellenőrzés nélkül dolgoznak és zsarolják a fogyasztókat. És aki milimáris asszonytól vásárol tejet, talán sokkal inkább van kiszolgáltattva a fosztogatásnak, mint a tejesboltban vásárló, egyszerűen azért, mert nem is tudja, hogy a tejethordó asszony kicsoda és ha megfenyegeti a följelentéssel, többé nem kerül a háza tájékára. Sőt nem is kell őt meg-

fenyegetni, ha csak a nevét kérdezzük, már ez is szöveget üt a fejébe és akkor odébb áll. Ezért azután az emberek hallgatnak és szó nélkül tűrik a zsarolást. A milimáris asszonyoknál a tej literje már 48 fillérré szökött föl, de nem lehetetlen, hogy egyesek még ennél is többet merészelnék kérni, holott a tej árát még nem emelték föl. Igaz, hogy ebben a közönség is hibás, az asszonyok ugyszólván egymásra licitálnak; egyik milimáris asszony elmondta, hogy neki egy koronát is kindítak egy liter tejért, de ő nem akarja régi kundsajtjait cserben hagyni és inkább megelegszik kevesebb haszonnal.

Bizonyos, hogy ezeket a tejesasszonyokat nehéz kellő és állandó ellenőrzés alatt tartani, az is igaz, hogy a tejhiány kitünő alkalom a fosztogatásra, de valamit mégis kellene tennie a városnak — talán a rendőrség segítségével —, hogy ezeket a zsaroló némbereket némiképen ráncba szedje.

*

El kell itt pár szót mondanom

a városi zöldségről

is. Már egy alkalommal megírtam, hogy a városi zöldségbódék, amelyek a vásárcsarnokok előtt gubbaszkodnak, nem örvendenek valami nagy közkedveltségnek a vásárló asszonyok között. Mert amíg a csarnokban, különösen a központiban, a vásárlók tömegesen állják körül az árusokat, addig a városi bódéknál csak szórványosan jelentkeznek az asszonyok. Pedig egyes cikkeknél lényeges árkülönbség van. De pár fillérrel minden olcsóbb és így szinte csodálatos, hogy ebben a rettentő drágaságban mégis elkerülik az asszonyok ezeket a bódékat. Az ok nagyon egyszerű. Igaz, hogy a városi áru valamikéivel olcsóbb, de ez az olcsóbság nem áll arányban az áru hitványságával. Az asszonyok tehát ezért kerülik a városi bódékat. A város komisz, selejtes árut bocsát piacra, amit az emberek csak a legvégső szükségben hajlandók megvásárolni. Ezzel az áruval természetesen képtelen a város a piaci árak szabályozására, — hogy az uzsora ellensúlyozásáról ne is beszéljünk — mert egy-két vagy három fillérnyi olcsóbságért senki sem hajlandó olyan árut venni, amelynek a minősége mélyen alatta

Osztályozás	
ek	Tárgy
	Hely
	Idő
	Személy
	Helyszám

(dal)

van más, hasonló fajtájú árunak. Valójában azt kell hinnünk, hogy a város szándékosan vásárolja össze ezt a selejtes árut, csakhogy ne veszélyeztethesse komolyan a piaci uzso-rát. Ugylátszik, nem tanultak semmit a megrohadt krumplik történetéből.